

Türkiye-Moldova Interconnected Business

18 Haziran 2020, 14.00

Moldova Büyükelçisi Sayın Dmitri Croitor,

Kişinev Büyükelçimiz Sayın Halil Gürol Sökmensüer,

**Türkiye-Moldova İş Konseyi Başkanımız ve Moderatörümüz
Sayın Sinan Bora,**

**Karşı Kanat Kuruluşumuz Moldova Ticaret ve Sanayi Odası
Başkanı Sayın Sergiu Harea,**

Değerli Katılımcılar,

Teşekkür ederim Sinan Bey.

Öncelikle sizleri Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu – DEİK Başkanı olarak saygıyla selamlıyor, sağlıklı günler diliyorum.

İş Konseylerimizin paydaş kuruluşlarıyla, karşılıklı iş ve yatırım fırsatlarını değerlendireceğimiz sektörel buluşmalar gerçekleştirmek üzere başlattığımız Interconnected Business online toplantı serimizde sizlerle bir arada olmak mutluluk verici. Başta Büyükelçilerimiz olmak üzere, Türkiye-Moldova İş Konseyimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Bugün sizlerle, ülkemizde ve diğer birçok ülkede yaşanan COVID-19 sonrası normalleşme sürecinde, Türkiye ile Moldova arasındaki ticaret ve yatırım ilişkilerini geliştirmenin yollarını konuşacağız.

İnsanlık tarihi eşi ve benzeri görülmemiş değişimin eşiğinde... COVID-19 salgını ve sonrasında, dünyanın ve hayatımızdaki birçok unsurun eskisi gibi olmayacağı; ekonomik, ticari ve siyasi ilişkilerde birçok başlığın yeniden tesis edileceği görülüyor. Siyasi ilişkilerimizin ikili ve çok taraflı platformlarda olumlu bir seyir izleyen iki ülke; Türkiye ve Moldova olarak, bu süreçte de ekonomik olarak birlikte hareket etmeyi, iş dünyası olarak önemsiyoruz.

Biliyorsunuz, Moldova'da koronavirüsün etkileri oldukça sınırlı olmuştu. Ancak son zamanlarda ne yazık ki ülkemizde de, Moldova'da da ufak da olsa artışlar devam ediyor. Ülkenin bu durumu en az hasarla atlatmasını diliyor, süreç sonrasında da, çok daha hızlı bir şekilde toparlanmasını ümit ediyorum.

Avrupa'ya yakınlığı, serbest ekonomik bölgelerinde her ölçekte yatırımcıya teşvik sunan Moldova'da, Türk iş insanlarımızın tekstil, tarım, gıda işleme ve paketlenme, inşaat alanlarında faaliyet göstermeleri için birçok fırsat bulunuyor. Türkiye'nin Moldova'ya ihracatında elektrikli cihazlar, plastikler ve tekstil ürünleri yüksek potansiyel barındırırken, Moldova'nın Türkiye'ye ihracatında ise ayçiçeği tohumu yağları, kablolar ve yemler potansiyel anlamında ön plana çıkıyor.

Bulunduğumuz yıl Moldova ile karşılıklı ticaret hacmimiz artarak 500 milyon \$'ı geride bıraktı. Ancak arasında Serbest Ticaret Anlaşması olan iki dost ülke için bunu yeterli bulmuyorum. Demek ki birlikte daha çok çalışacağız.

Bu doğrultuda, ekonomik ilişkilerimizin daha da güçlenmesini sağlayacağını düşündüğüm birkaç maddeyi dikkatinize sunmak isterim:

- İş dünyamızın Moldova ile gerçekleştirdikleri ticaretle en sık karşılaştıkları sorun; ülkemiz menşeli ürünlerin Moldova'ya ithali sırasında, Moldova Gümrük İdaresi tarafından, ürünlerimize yönelik yeniden değerlendirme yapılmasına ilişkin uygulamalardır. Bu sebeple, ülkemiz menşeli ürünlerin Moldova pazarına giriş maliyetleri önemli ölçüde artmakta ve ürünlerimizin ithalat süreci uzamaktadır. Bu uygulamanın en yakın zamanda sona erdirilmesi iki ülke iş birliğimiz açısından büyük önem taşıyor.
- Altyapının iyileştirilmesi amacıyla uluslararası kuruluşların kaynakları ile finanse edilen projeler, ülkemiz müteahhitlik/teknik müşavirlik firmaları açısından fırsatlar sunuyor. Türk müteahhit firmalarının Moldova'da gerçekleştirdikleri projelerde, kaliteli ve zamanında iş yapma konusundaki bilinirlikleri ve güvenilirlikleri yüksektir. Ayrıca, Türk müteahhitlerimiz gerçekleştirdikleri projelerde inşaat malzemelerinin bir kısmını Türkiye'den tedarik ederek, ihracatımıza da katkı sağlıyorlar. Bu alandaki iş birliğimizin artarak devam etmesi iş dünyalarımız için önemli.
- Türk malı ürünlerinin Uzakdoğu ürünlerine kıyasla daha kaliteli, Avrupa ürünlerine göre daha ucuz olması Moldova için büyük avantaj sağlıyor. Bunun değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

- Moldova'nın enerjide dışa bağımlılığının azaltılabilmesi ve yararlanılan enerji türleri ile bunların temin edildiği kaynak ülkelerin çeşitlendirilmesi için enerji alanında yatırım imkânları iki ülke firmalarımız arasında bir diğer iş birliği alanı büyük önem taşıyor.
- Türk firmalarının Moldova'nın karayollarının yenilenmesi amacıyla hazırlanan projelerde, şehirlerin yol ve diğer belediye hizmetleri çerçevesindeki altyapı ihtiyaçlarının giderilmesi amacıyla hazırlanan projelerde yer almaları mümkün.

İki ülkenin iş dünyası olarak, normalleşmeyle başlayan yeni dönemde yatırım ve ticaretimizi daha da güçlendireceğimize inanıyorum.

Sözlerime son vermeden kısaca DEİK'i de anlatmak isterim.

Türk özel sektörünün dış dünyaya açılan penceresi olan DEİK, ülkeler arası yatırım ve ticareti artırmak için tüm dünyaya yayılmış 146 İş Konseyiyle, çalışmalarını "ticari diplomasi" anlayışıyla sürdüren bir iş platformu. Bilgi ve etkileşimin çok önemli olduğu günümüz dünyasında, Moldovalı dostlarımızı da, bu önemli networkümüzde daha fazla yer almaları için davet ediyorum.

1993 yılında kurulan Türkiye-Moldova İş Konseyimiz ile Sinan Bora başkanlığında, karşı kanat kuruluşu Moldova Ticaret ve Sanayi Odası iş birliğiyle, ülkelerimiz arasındaki ticaret ve yatırımları artırmak için çalışıyor.

DEİK olarak bu süreçte neler yaptığımızı da kısaca anlatmak isterim. "İşlerimizi Askıya Almıyoruz", "İşletmelerimizin ve çalışanlarımızın sağlığını ve istihdamını koruyoruz" sloganlarımız ile çalışmalarımıza ve üyelerimizin sesi olmaya devam ediyoruz.

Her gün, Büyükelçilerimiz ve Ticaret Müşavirlerimizin de video konferans yöntemiyle katıldığı 5-10 adet İş Konseyi Yürütme Kurulu Toplantısı, karşı kanat görüşmeleri, webinarlarımız, Interconnected Business toplantılarımız ile, hem işlerimizi yürütüyor, hem de buralardan aldığımız sorun, öneri, her türlü bilgiyi, Devletimizin ilgili birimlerine ileterek, çözüme katkı sunmaya devam ediyoruz.

Sözlerimi, hayatının 3 yılını Kişinev’de geçiren ünlü şair ve yazar Aleksandr Puşkin’in bir sözüyle bitirmek istiyorum. Puşkin, en önemli eserlerinden olan Yüzbaşı’nın Kızı’nda verdiği bir öğütte, **“Yeter ki kalbinde şimdiden gördüğüm iki güzel meziyeti muhafaza edesin: İyilik ve dürüstlük.”** ifadelerini kullanır.

Dürüstlük ve iyi niyet temelleri üzerinde ilerleyen dostluğumuzu, yeni iş birlikleriyle taçlandırmak dileğiyle, hepinizi saygıyla selamlayarak, sözü Moldova Büyükelçisi Sayın Dmitri Croitor’a bırakıyorum.

Bu toplantı ile aynı saate başlayan Türkiye-Nijerya Interconnected Business toplantısına da katılacağım için, herkesi dinleyemeden ayrılmak durumunda olduğumu bildiriyor, katılan, emeği geçen herkese teşekkür ediyor, sağlıklı günler diliyorum.

Nail OLPAK

DEİK Başkanı